

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. IV. Practicè declaratur jus, & obligatio mariti ergo uxorem

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

§. IV.

Practicè declaratur jus, & obligatio Mariti erga uxorem.

89 **D**ico primò uxorem subjici viro ut Domino, habetur ad Ephes. 5. c. 23. subjectio hæc non est inftar mancipij, vel ancillæ, sed est viri socia, non planè expers omnis gubernationis, & administrationis familiæ, in hoc inferior, quod sine consensu viri nequeat profusè expendere Laym. lib. 5. tract. 10. p. 3. c. 2. n. 6. hinc minus subjicitur viro, quàm filij, quia in eam non habet patriam potestatem Wadingus de Contract. D. 2. dub. 7. nec castigare eam potest tantum, quantum mancipia aut filios, sed moderatè, etsi graviter delinquat. Citat. Layman.

Administratio per se spectat ad vitum, uxorq̄ue in servos ancillas, operarios, divisionem temporis, cibum potumq̄ue parandum plus juris non habet, quàm ei tacitè vel expressè permittit vir: hic enim est Caput, & Dominus uxoris, cui in dubio censetur permittere tantum, quantum aliis uxoribus paræ Conditionis & prudentiæ permitti solet, Gobat experim. Theol. tract. 10. n. 988.

90. Dico secundò Maritum peccare mortaliter contra justitiam non solum notabiliter dilapidantem bona dotalia, aut propria uxoris, sed etiam communia sine uxoris consensu: agit enim contra jus proprietatis uxoris cum onere restitutionis, siquidem Paraphernalium nec habet usumfructuum, communium verò, est Dominus solum in dimidio, reliquorum

habet usumfructum salvâ integrâ eorum substantiâ Laym. lib. 3. tract. 4. c. 12. n. 6. negans maritum peccare contra justitiam faciendo sumptus superfluos ex bonis communibus, cum enim sit, inquit, administrator plus valet circa bona communia, quàm uxor.

Ex his inferitur Maritum lethaliter peccare exponentem ludo paraphernalia, aut dotalia uxoris cum onere restituendi, si non potest lucrans debet reddere ut rectè probat Tannerus 2. 2. Disput. 4. q. 8. dub. 6. n. 130. secus exponendo communia cum ludus sit contractus in his æque cedens in spem lucri uxoris, nisi hæc nolit consentire, uti non tenetur, quando videt maritum communiter perdere, aut agitur de magna quantitate Less. lib. 2. c. 12. n. 88.

91. Dico tertio Maritum uxori dotataz teneri alimenta præstare secundum decentiam statûs, id est, necessaria ad victum, vestitum, famulatum, recreationes, donationes, & Eleemosynas, secundum morem mulierum talis Conditionis. Les. n. 85. & passim Theologi cum Legistis lege si filia §. 1. ff. familia Hircifundæ, dummodo viro cohabitet, nam absque viri culpa temerariè abeunti non debentur alimenta, qui enim non facit quod debet, non recipit, quod oportet L. si ea Codic. de condit. insertis.

Si autem recedit ob viri culpam v. g. sævitiam, est alenda, tunc enim perinde est,

est, ac si in ejus obsequijs esset *L. jure Civil ff. de Condit. & demonstrationibus*, ubi conditio habetur tanquam implera, quando deficit culpa ejus, cui est implenda Sanch. *L. 9. de mar. Disput. 4. n. 20.* Si vir præstat sufficientem cautionem de securitate, uxor tamen renuat redire, deobligatur à ea alenda Sanch. *n. 24.* ultima enim culpa uxori nocet per *regul. 17. ff. de periculo, & commodo rei vendita; ibi, æquum est posteriorem moram nocere.*

Conclusionem amplia primo et si dos fortuito casu perierit. Sanch. *Disp. 5. n. 10.*

Amplia secundo ad uxorem indotatam, ut si duxit pauperem: tunc enim onus in se transtulit Sanch. *n. 8.* cum omnibus.

Amplia tertio ad incarceratam culpabiliter, aut ex culpa morbo contagioso laborantem Sanch. *n. 23.* Contra surdum & alios: sicut è contra uxor virum pauperem bannitum debet alere leg. *mutus §. manente ff. de jure dotium Sanch. n. 13.* Ratio autem est, quod agens penitentiam recuperet jus ad alimenta atqui incarceratam penitet, estque parata cohabitare viro.

Amplia quarto si uxor, aut Pater ejus fide bonâ promisit dotem & postea nequit solvere: uxor enim ejusque pater per *n. 84.* gaudet beneficio competentia, ut nequeat conveniri pro solvenda dote ultra quam facere possint, Sanch. *n. 5.* Cum multis contra Henriquez *Lib. 11. c. 18. n. 2.* oppositum dic si dolose uxor, & Pater promissent, scientes se non fore solvendo, fraus enim nulli debet patrocinari: etiam cessat obligatio in casu dotis imperfoluta promissa àb externo, seu sub cujus potestate uxor non fuit,

N

quales sunt etiam fratres &c. Non enim se obligabit alere, nisi sub pacto solvenda dotis vide Sanch. *n. 5.*; & cum uxor debeat marito præstare duo, nempe dotem, & obsequia, etsi maneat in ejus obsequiis, illique cohabitaret attamen non tenetur illam alere, quando pater est morosus in solvenda dote: ita Sanch. *n. 9.* contra Abb. arguentem pro alimentis tunc præstandis titulo obsequiorum, eo quod non sit peioris conditionis, quam sint servæ, quibus in obsequio dantur alimenta: verum disparitas est lata, quod exinde non sequatur servam fore melioris conditionis, eo quod uxori vir obligetur in casibus omnes fortuitos, secus servæ: illud tamen concedendum est Abbati, quod si eo casu alat uxorem sine protestatione, nequeat prætere compensationem Sanch. *n. 7.*

Amplia quinto etiam ad uxorem adulteram in foro externo à marito accusatam de adulterio, quamdiu lis pendet tunc enim debet solvere etiam litis expensas, ne denegetur adulteræ justa defensio jure naturali omnibus debita. Idem die, si uxor maritum accuset de adulterio ad divortium Sanch. *Lib. 10. de matrim Disput. 8. n. 28.* Dixi in foro externo, quia maritus scientiam habens adulterij non tenetur in foro conscientia eam alere, sicut non tenetur illi cohabitare, ergo eam accusans solum in foro externo cogi potest Sanch. *n. 25.*

Quod si uxor injustè expulsa, aut coacta à savitiam fugere domo, adulteretur? amittitne jus alimentorum? negant plures cum Covar. Posse eum tunc agere contra uxorem ad dotis amissionem, eo quod ipse sit causa adulterij, sed re-ctius affirmant alij cum Sanch. *Disput. 5. n.*

5. n.

s. n. 10. quod maritus sic sit solum causa indirecta, ac remota, proinde injusta expulsio non excuset adulterium: Hinc *Cap. significasti de divortio*, non ad-

mittitur uxor adulterij post injustam expulsiōem Commissi excipiens contra virum accusatorem.

§. V.

Quæ liceant, aut non liceant uxori circa bona mariti?

29. **D**ixi circa bona mariti, quia circa bona paraphernalia potest plenè, ac licitè disponere secundum jus Commune *per n. 85.* ad ea pertinent ipsi legata, donata, & industriâ propriâ acquisita *per n. 88.* imo & ea, quæ sibi conservat parçè, & modestè vivendo ex illis, quæ maritus ipsi donat ad sumptus congruos sibi juxta conditionem statûs. An etiam de paraphernorum genere sint bona, quæ acquirit adultera ex turpi Corporis usu, DD. dissident: negant Molin. Banez &c. attribuentes illa marito utpote Domino corporis uxoris. Tambur. verò *lib. 7. in Decal. C. 5. §. 3. n. 22.* approbatuâ Gormaz *D. 9. n. 516.* & alij volunt esse uxoris, quia vir non est plene Dominus Corporis uxoris, sed ita ut illo queat uti in conjugali debito.

Et cum usufructus dotis spectet ad maritum, hinc etiam ille est inter bona mariti. Quid de reliquis bonis? constat à *n. 85.*

Dicendum est quod uxor etiam ex proprijs paraphernis dives habeat jus ad alimenta *per n. 91.* non est administratrix bonorum mariti, & dotalium, nisi Maritus domo absit, aut sit amens, sed nec tunc, si Magistratus, aut vir aliter disposuerit: quia tamen etsi non sit Domina, est tamen socia mariti, ei licent omnia,

quæ alijs uxori, secundum morem sceminarum aliarum, sui statûs: expendens autem quid notabile ultra hoc ex bonis mariti proprijs, aut utriusque communibus, aut dotalibus peccat mortaliter contra justitiam cum obligatione resarciendi, nisi maritus tantundem prodegerit ex bonis uxoris: tunc enim est mutua compensatio, aut etsi non prodegerit maritus: hic tamen facile concederet uxori hujusmodi sumptus, vel consilio prodigè expensas nolle sibi restitui ab uxore si rogaretur, ita Lugo *Diss. 28. n. 53. Laym. lib. 5. tract. 6. c. 10. n. 16.* uxor enim ex tali præsumpta voluntate usurpans bona mariti non est fur, quia ad furtum requiritur positiva Domini voluntas retinendi jus suum adversus alterum. Vide superius *n. 44.* Ex his

93. Infero primò posse uxorem occultè compensare, si maritus partem dotis, aut paraphernorum absumpit, dummodo caveat, ne ob ignoratam compensationem à morte mariti sibi, aut suis heredibus portio compensata restituatur *Less. lib. 2. c. 12. n. 87.*

Infero secundò durante penes uxorem administratione potest facere sumptus non tantum, quos tolerat maritus, sed etiam alios quos judicat prudenter fieri posse *Less. n. 86.*

Infero Tertio uxor potest ex bonis

com,